

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในโลกยุคปัจจุบันได้มีความเปลี่ยนแปลงพัฒนาไปอย่างมาก โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีที่ก้าวหน้าล้ำยุคอย่างเห็นได้ชัด เรียกกันทั่วไปว่า โลกยุคดิจิทัล หรือโลกแห่งการสื่อสารไร้พรมแดน จากความเจริญก้าวหน้านั้นทำให้การติดต่อสื่อสารทำได้โดยสะดวกรวดเร็ว ย่นระยะเวลาในการติดต่อมากขึ้น มีการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ ซึ่งในอดีตนั้นการติดต่อสื่อสารระหว่างกันต้องใช้ระยะเวลานาน ยุ่งยาก และเสียค่าใช้จ่ายสูง โดยเฉพาะถ้าเป็นการติดต่อสื่อสารระหว่างประเทศ ปัจจุบันมีวิธีที่สะดวกมากขึ้น เช่น โทรศัพท์ ไม่เพียงแต่ใช้สนทนากันเท่านั้น แต่ยังสามารถประชุมพร้อมกันหลายๆ สายทางโทรศัพท์ได้เพื่อประโยชน์ในการดำเนินธุรกิจ และอุปกรณ์ที่ทันสมัยที่สุดในขณะนี้คือคอมพิวเตอร์ ซึ่งถือเป็นวิทยาการที่ก้าวหน้าอย่างมาก สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างมากมาย และมีส่วนเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันทุกรูปแบบ ในด้านการสื่อสาร ติดต่อธุรกิจ ค้นหาข้อมูลทาง Internet เก็บข้อมูล ประมวลผล ออกแบบเขียนแบบโฆษณา สั่งซื้อสินค้า การชำระค่าบริการต่างๆ เป็นต้น ซึ่งสามารถกระทำได้รวดเร็ว ใช้เวลาไม่มาก และมีมาตรการในการเก็บรักษาข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ

ด้วยเหตุนี้ อาชญากรรมจึงได้มีการพัฒนารูปแบบและวิธีการในการกระทำความผิด ควบคู่ไปด้วย จากเดิมนั้นการกระทำความผิดจะมีลักษณะเป็นอาชญากรรมธรรมดาที่ให้ผลตอบแทนไม่มากนัก มีผู้ร่วมกระทำความผิดเพียงไม่กี่คน พัฒนาเป็นอาชญากรรมที่มีความซับซ้อน กระทำเป็นเครือข่ายระหว่างประเทศเป็นองค์กรอาชญากรรม หรืออาชญากรรมข้ามชาติ โดยมีผลประโยชน์จำนวนมหาศาลเป็นเครื่องล่อใจให้กระทำความผิด ส่วนหนึ่งที่อยู่กระทำการกล้าเสี่ยง ก็คือมีผู้ทรงอิทธิพลคอยให้การสนับสนุนอยู่เบื้องหลัง และเนื่องจากความเจริญด้านเทคโนโลยี และระบบสารสนเทศดังกล่าวนี้จึงเป็นช่องทางให้ผู้กระทำความผิดนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยนี้มาใช้ในการประกอบการกระทำความผิด บุคคลใดมีความรู้ความเชี่ยวชาญในด้านเทคโนโลยีมากและลึกซึ้งเท่าใด ย่อมทำให้มองเห็นช่องทางในการกระทำความผิดได้มากยิ่งขึ้นกว่าบุคคลธรรมดาทั่วไป เพราะจะทราบถึงวิธีในการปกปิด หลบซ่อน เพื่อหลีกเลี่ยงจากการถูกตรวจสอบรวมถึงการทำลายข้อมูลและพยานหลักฐานต่างๆ ได้เป็นอย่างดี และเมื่อได้รับผลประโยชน์มากมายมหาศาลแล้ว ผู้กระทำความผิดก็จะนำเงินที่ได้มาจากการกระทำความผิดนั้นไปเปลี่ยนสภาพด้วยวิธีการ

หลากหลาย เช่น เปิดบริษัทบังหน้า นำเงินไปฝากกับสถาบันการเงินต่างประเทศ ทำให้เงินสกปรก กลับกลายเป็นเงินที่สะอาด หรือที่เรียกว่าการฟอกเงิน เพื่อหลีกเลี่ยงจากการถูกตรวจสอบถึงที่มา แห่งทรัพย์สินหรือเงินนั้น และนำเงินนั้นมาใช้ในการกระทำความผิดหรือสนับสนุนการกระทำความผิดครั้งต่อไปไม่จบสิ้น การกระทำของบุคคลเหล่านี้เป็นการนำความรู้ความสามารถไปใช้ในทางที่ผิดเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ให้กับตนเองและพวกพ้อง จึงทำให้เกิดความเสียหายต่อ สรรวมอย่างประเมินค่ามิได้

เนื่องจากอาชญากรรมที่เกิดขึ้นมีความยุ่งยากซับซ้อนมีขั้นตอนรายละเอียดเพิ่มมากขึ้น จึงเป็นการยากที่จะรวบรวมพยานหลักฐานที่สำคัญมาเพื่อพิสูจน์ความผิดของอาชญากร และสาว ไปถึงผู้บงการที่แท้จริงได้ ทั้งนี้เพราะหน่วยงานซึ่งมีหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดยังขาดพนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ ทักษะความชำนาญเฉพาะด้าน เช่น การเงิน การธนาคาร คอมพิวเตอร์ เทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นต้น รวมถึงความชำนาญในการสอบสวนและ รวบรวมพยานหลักฐานอย่างแท้จริง และพนักงานสอบสวนทั่วไปนั้นไม่มีอำนาจพิเศษมากเพียงพอ จึงทำให้ไม่สามารถปฏิบัติงานได้เท่าทันและทัดเทียมกับผู้กระทำความผิด ซึ่งขั้นตอนในการ รวบรวมพยานหลักฐานนั้นมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้พยานหลักฐานที่ มีความน่าเชื่อถือมากที่สุด เป็นไปตามหลักการรับฟังพยานหลักฐานของศาลในคดีอาญาว่าศาล จะไม่ลงโทษผู้กระทำความผิดถ้าพยานหลักฐานนั้นไม่มั่นคงชัดเจน หากศาลมีข้อสงสัยหรือไม่ แน่ใจว่าจำเลยกระทำความผิดจริง ต้องยกประโยชน์แห่งความสงสัยให้จำเลยและพิพากษายกฟ้อง ปล่อยตัวจำเลยไป¹ ดังนั้นจึงพบว่าในหลายๆ คดีไม่สามารถที่จะนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษ ได้ ทั้งๆ ที่รู้แน่ชัดว่าบุคคลผู้นั้นกระทำความผิดจริง เนื่องจากผู้กระทำความผิดมีการวางแผน เตรียมการมาอย่างดี สามารถทำลายพยานหลักฐานสำคัญๆ หรือบางครั้งก็มิผู้มีอิทธิพลสนับสนุน อยู่เบื้องหลัง ทำให้เจ้าหน้าที่ไม่สามารถรวบรวมพยานหลักฐานได้อาจเนื่องจากเกรงกลัวอิทธิพล อำนาจมืดนั้น ส่งผลให้ผู้กระทำความผิดได้ใจและกระทำความผิดต่อไปได้อีกโดยที่รัฐไม่สามารถ ทำอะไรได้เลย ทำให้ประชาชนไม่ค่อยมีความเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรมว่าจะคุ้มครองความ ปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สินเท่าไรนัก

ด้วยเหตุผลและความจำเป็นในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมอันมีลักษณะ พิเศษดังกล่าว เช่น ความผิดทางด้านภาษี การเงิน การธนาคาร ทรัพย์สินทางปัญญา การค้าและ

¹ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 227

สิ่งแวดล้อม อาชญากรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ การเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ การฟอกเงิน และ ความผิดทางอาญาด้านอื่นๆ ที่มีผลกระทบต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน ความมั่นคงของประเทศ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศหรือระบบเศรษฐกิจการคลังของประเทศ หรือที่มีลักษณะเป็นการกระทำความผิดข้ามชาติ หรือลักษณะเป็นองค์การอาชญากรรม จึงเป็น แรงผลักดันให้รัฐบาลจัดตั้งหน่วยงานสืบสวนสอบสวนใหม่ขึ้นมาภายใต้สังกัดกระทรวงยุติธรรม นั่นคือ กรมสอบสวนคดีพิเศษ หรือ DSI (Department Of Special Investigation) หรือที่คนทั่วไป เรียกง่าย ๆ ว่า FBI เมืองไทย โดยมีแนวความคิดมาจากหน่วยงาน FBI ในประเทศสหรัฐอเมริกา มีหน้าที่หลักในการปราบปรามอาชญากรรมอันมีลักษณะพิเศษ

ในการปฏิบัติหน้าที่ของกรมสอบสวนคดีพิเศษนั้นเป็นไปตามที่ พระราชบัญญัติการ สืบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 กำหนด กล่าวคือกฎหมายฉบับนี้ได้บัญญัติกำหนดอำนาจหน้าที่ ของ คณะกรรมการคดีพิเศษ อำนาจพิเศษของพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ และเจ้าหน้าที่คดีพิเศษ ในการสืบสวนสอบสวนอันมีลักษณะเชิงบูรณาการหรือสนธิกำลังร่วมกันระหว่างหน่วยงาน วิธีการในการปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับคดีพิเศษ ได้แก่ กำหนดให้พนักงานอัยการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ในหน่วยงานอื่นเข้าร่วมในการสืบสวนและสอบสวนในบางคดีได้ และกำหนดความหมายของคดี พิเศษที่ต้องดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ซึ่งมีความผิดทางอาญาตามกฎหมายที่กำหนดไว้ ในบัญชีท้ายพระราชบัญญัตินี้ รวมทั้งสิ้น 27 ฐานความผิด แต่มิได้หมายความว่า คดีตาม กฎหมายนั้นๆจะเป็นเรื่องซับซ้อนที่ต้องใช้วิธีพิเศษทั้งหมด คดีพิเศษที่อยู่ในอำนาจสืบสวน สอบสวนของพนักงานสอบสวนคดีพิเศษจะต้องเข้าลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งซึ่งถือว่าเป็นคดี พิเศษตามที่กฎหมายกำหนดไว้ด้วย และแม้ว่ากฎหมายจะให้อำนาจพิเศษแก่พนักงานสอบสวน คดีพิเศษก็ตาม แต่เนื่องจากอำนาจพิเศษดังกล่าวนั้นกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชน โดยตรง เพื่อเป็นการควบคุมไม่ให้เจ้าพนักงานใช้อำนาจต่างๆ ในเรื่องส่วนตัวหรือใช้อำนาจในทาง ที่ผิด กฎหมายจึงได้มีบทกำหนดโทษในกรณีที่ไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ย่อมมี โทษทางอาญาด้วย

คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินถือว่าเป็น อาชญากรรมทางเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศ เนื่องจากส่งผลกระทบต่อความมั่นคง เศรษฐกิจ การคลัง ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ความสงบเรียบร้อย และศีลธรรมอันดีของ ประชาชนอย่างมาก ดังนั้นจึงเป็นความผิดซึ่งถูกกำหนดไว้ในบัญชีท้ายพระราชบัญญัติการ สืบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 หากการกระทำความผิดทางอาญาใดเป็นความผิดมูลฐานที่เป็นคดี พิเศษซึ่งอยู่ในอำนาจของพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ และมีลักษณะพิเศษตามที่พระราชบัญญัติ

การสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 กำหนดไว้ ก็ต้องดำเนินการสืบสวนสอบสวนโดยกรมสอบสวนคดีพิเศษ ปัจจุบัน ความผิดมูลฐานที่อยู่ในอำนาจของกรมสอบสวนคดีพิเศษมีเพียง 3 มูลฐานเท่านั้น คือ ความผิดเกี่ยวกับการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน ความผิดเกี่ยวกับการยกยอกหรือฉ้อโกงหรือประทุษร้ายต่อทรัพย์หรือกระทำโดยทุจริต ตามกฎหมายว่าด้วยการธนาคารพาณิชย์, ตามกฎหมายว่าด้วยธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์, ตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ความผิดเกี่ยวกับการลักลอบหนีศุลกากร ส่วนความผิดมูลฐานอื่นนั้นแม้ว่าจะมีลักษณะเป็นคดีพิเศษก็ตาม กรมสอบสวนคดีพิเศษก็ไม่มีอำนาจเข้าไปดำเนินการสืบสวนสอบสวนได้ ดังนั้นจึงสมควรเพิ่มเติมให้ความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 ที่ยังไม่มีหน่วยงานรับผิดชอบโดยตรง เป็นความผิดตามบัญชีท้ายพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 เพื่อให้สามารถนำมาตราการพิเศษตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 มาใช้กับการกระทำความผิดได้ จะทำให้การสืบสวนสอบสวน การแสวงหาข้อมูล และการรวบรวมพยานหลักฐานอันเป็นขั้นตอนสำคัญในการพิสูจน์ความผิด และการดำเนินคดีนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษมีประสิทธิภาพและสมฤทธิ์ผลมากยิ่งขึ้น

1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาแนวความคิดในการจัดตั้งและอำนาจหน้าที่ของกรมสอบสวนคดีพิเศษตามกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนคดีพิเศษ
2. เพื่อศึกษาอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานสอบสวนคดีพิเศษของต่างประเทศเปรียบเทียบกับประเทศไทย
3. เพื่อศึกษาถึงลักษณะความผิดมูลฐานและหลักการของกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของประเทศไทย
4. เพื่อศึกษาถึงมาตรการพิเศษตามกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนคดีพิเศษเพื่อนำไปใช้กับการกระทำความผิดมูลฐานและความผิดฐานฟอกเงินซึ่งเป็นคดีพิเศษ

1.3 สมมติฐานการวิจัย

การกระทำความผิดมูลฐานอันเป็นความผิดที่ก่อให้เกิดรายได้ที่นำไปสู่การกระทำ ความผิดฐานฟอกเงินตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินนั้นเป็นคดีที่มีลักษณะเป็นคดีพิเศษคือ มีความสลับซับซ้อน ยากต่อการปราบปราม ส่วนใหญ่กระทำโดยองค์กร

อาชญากรรมและมีผู้ทรงอิทธิพลอยู่เบื้องหลัง ซึ่งส่งผลกระทบต่อความมั่นคง เศรษฐกิจและสังคมของประเทศอย่างสูง เพื่อการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดดังกล่าว จึงสมควรเพิ่มเติมให้ความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 ที่ยังไม่มีหน่วยงานรับผิดชอบโดยตรง เป็นความผิดตามบัญชีท้ายพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 เพื่อให้สามารถนำมาตราการพิเศษตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 มาบังคับใช้กับการกระทำความผิดได้ จะทำให้การรวบรวมพยานหลักฐานอันเป็นขั้นตอนสำคัญในการพิสูจน์ความผิดและการดำเนินคดีนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษมีประสิทธิภาพและสมฤทธิ์ผลมากยิ่งขึ้น

1.4 ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้จะทำการศึกษาแนวความคิดในการจัดตั้ง อำนาจหน้าที่ ความหมายของคดีพิเศษ และศึกษาถึงมาตรการพิเศษในการดำเนินการสืบสวนและสอบสวนคดีอาญาที่เป็นคดีพิเศษตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 เพื่อนำเอามาตรการดังกล่าวมาใช้กับความผิดมูลฐานและความผิดฐานฟอกเงินตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ซึ่งมีลักษณะเป็นคดีพิเศษ

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงอำนาจหน้าที่ของกรมสอบสวนคดีพิเศษและความหมายของคดีพิเศษตามกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนคดีพิเศษ
2. ทำให้ทราบถึงอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานสอบสวนคดีพิเศษของต่างประเทศกับประเทศไทย
3. ทำให้ทราบถึงลักษณะความผิดมูลฐานและหลักการของกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของประเทศไทย
4. ทำให้ทราบถึงมาตรการพิเศษของกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนคดีพิเศษและความเป็นไปได้ในการนำไปใช้กับการกระทำความผิดมูลฐานและความผิดฐานฟอกเงินซึ่งเป็นคดีพิเศษ

1.6 วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยทางเอกสาร (Document Research) โดยการศึกษาพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 และพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 และ

ค้นคว้ารวบรวมข้อมูลจากเอกสารทั้งหมดที่เกี่ยวข้อง ตำรากฎหมาย ทั้งภาษาไทย และ
ภาษาต่างประเทศ วารสาร ตั๋วบทกฎหมาย วิทยานิพนธ์ บทความ รายงานการสัมมนาและข้อมูล
ทางอินเทอร์เน็ต